

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ директора Полтавського КХТ НУХТ
01.11.2017 року №131-К

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ
В ПОЛТАВСЬКОМУ КОЛЕДЖІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ПОГОДЖЕНО
Протокол засідання педагогічної ради
Полтавського КХТ НУХТ
31.10.2017 року №2

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (далі по тексту - Положення) в Полтавському коледжі харчових технологій Національного університету харчових технологій (далі по тексту - Полтавський КХТ) встановлює загальний порядок забезпечення самостійності виконання письмових робіт у Полтавському КХТ щодо запобігання плагіату та передбачає заходи організаційного характеру, спрямовані на запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському КХТ.

1.2. Положення розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», Цивільного Кодексу України, Положення про Полтавський коледж харчових технологій Національного університету харчових технологій та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України.

2. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. У цьому Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

Академічний плагіат - оприлюднення у письмовій або електронній формі (частково або повністю) наукових результатів, отриманих та оприлюднених іншими особами, як результатів власного дослідження та(або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

Автор - фізична особа, творчою працею якої створено твір.

Твір - інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті коледжу (монографія, навчальне видання, стаття, препринт, автореферат, рукопис дисертації).

Унікальність твору (роботи, матеріалу) - співвідношення (%) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального обсягу матеріалу.

Цитата - порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Оприлюднення твору - здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

2.2. Різновидами плагіату є:

- привласнення авторства - оголошення себе автором чужого авторського твору, випуск чужого авторського твору (в повному обсязі або частково) під своїм ім'ям;
- видання під своїм ім'ям твору, створеного спільно з іншими особами без зазначення їх імен;
- копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) у дослівній формі без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал іншого автора або авторів (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та його оприлюднення без належного оформлення цитування;
- парафраза - переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-

якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет) без належного оформлення посилань;

- компіляція - процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного поглибленого дослідження (вивчення) проблеми та опрацювання джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

3. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Основними завданнями Положення є:

- створення системи ефективного запобігання, поширення та виявлення плагіату в роботах педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Полтавського КХТ;

- розвиток навичок добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації;

- підвищення якості організації та ефективності навчального процесу;

- дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб;

- активізація самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування;

- дотримання прав інтелектуальної власності фізичних та юридичних осіб науково-педагогічними, педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Полтавського КХТ при роботі з оприлюдненими (опублікованими) джерелами інформації;

- забезпечення належного кваліфікаційного рівня письмових робіт, що виконуються у Полтавському КХТ;

- стимулювання самостійності та індивідуальності при виконанні (створенні) письмових робіт (авторського твору).

4. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ

4.1. Заходами по запобіганню плагіату є:

- внесення в навчальні програми обов'язкового вивчення методів написання дослідницьких матеріалів з уникненням плагіату;

- навчання студентів грамотному викладенню своїх думок та правилам цитування;

- ознайомлення студентів з науковою етикою та етичними проблемами, що виникають в процесі наукового дослідження;

- пояснення студентам, що творча робота має бути індивідуальною, унікальною, а також повністю розкривати задану тему за передбаченим планом;

- забезпечення навчального процесу великим вибором тематик з вузькою і актуальною специфікою, що дозволить значно зменшити відсоток плагіативних робіт;

- забезпечення поетапної звітності, оскільки однією з причин плагіату є неправильно організований час на виконання творчого завдання;

- проведення публічного захисту робіт;

- створення в Полтавському КХТ єдиної електронної бази письмових робіт.

4.2. З метою уникнення плагіату необхідно:

- планувати наукове дослідження;

- ретельно підготуватись до дослідницької роботи, працюючи з інформаційними джерелами;

- консультуватись з керівником дипломного проекту, курсової роботи (проекту);

- дотримуватись балансу між запозиченими і власними ідеями;

- робити примітки;

- при наведенні власних ідей поряд з цитуванням іншого джерела, необхідно переконатися в чіткому їх розрізненні;

- бути обережним при перефразуванні. Навіть при зміні слів автора оригінального тексту при збереженні основної ідеї посилання є необхідним;

- постійно оцінювати надійність використаних джерел.

5. ПЕРЕЛІК РОБІТ ТА ПОРЯДОК ЇХ ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

5.1. Особа, яка виявила академічний плагіат у навчально-методичній чи навчальній праці педагогічного працівника або здобувача вищої освіти коледжу, має право звернутися до комісії з перевірки методичних робіт, укладених викладачами коледжу, або комісії з питань академічної доброчесності з відповідною письмовою заявою в порядку, визначеному Кодексом академічної доброчесності.

5.2. У Полтавському КХТ перевірці на академічний плагіат підлягають:

- навчальні та кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти коледжу (дипломні проекти, курсові роботи (проекти), розрахункові роботи, розрахунково-графічні роботи, реферати, контрольні роботи тощо), науково-методичні праці (підручники, посібники та навчальні посібники, методичні розробки, конспекти лекцій), дистанційні курси, монографії та інші роботи.

Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють керівники робіт, автори праць.

5.3. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт (науково-методичних праць) для розгляду керівникам письмових робіт.

Керівник письмової роботи несе відповідальність за проведення перевірки роботи (науково-методичної праці) на наявність плагіату.

5.4. Педагогічні, науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти Полтавського КХТ, які не згодні з висновком керівника дипломного проекту, курсової роботи (проекту) мають право звернутися до комісії з питань академічної доброчесності або комісії з перевірки методичних робіт, укладених викладачами коледжу, із письмовою заявою про проведення повторної перевірки письмової роботи на академічний плагіат.

5.5. Роботи, що підлягають перевірці на плагіат, надаються автором (авторами) в електронному вигляді у представлених форматах: .doc, .docx, .rtf.

Електронний варіант письмової роботи надається повністю, включаючи титульний аркуш та всі додатки.

5.6. Перевірку навчальних, кваліфікаційних робіт та науково-методичних праць на унікальність та наявність в них плагіату можливо проводити за допомогою безкоштовних програм, які знаходяться в мережі Інтернет у вільному доступі:

AdvegoPlagiatus - програма пошуку в Інтернеті часткових або повних копій текстового документа з достатньо простим інтерфейсом. Plagiatus показує ступінь унікальності тексту, джерела тексту, відсоток збігу тексту.

Ettx Antiplagiat - програма для перевірки унікальності тексту, яка дозволяє провести детальний аналіз тексту і визначити оригінальність статті в процентному співвідношенні. Ettx Antiplagiat має також он-лайн версію для перевірки коротких текстів до 5000 знаків.

Anti-Plagiarism - програмне забезпечення, призначене для ефективного виявлення і таким чином запобігання плагіату. Це універсальний інструмент для боротьби з WorldWideWeb копіюванням-вставкою інформації з присвоєнням авторства.

5.7. Положенням встановлюються такі показники оригінальності текстів:

- текст вважається оригінальним (висока унікальність), робота допускається до захисту або опублікування - понад 80%;

- оригінальність задовільна (середня унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки - 60%-80%;

- оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки - 40%-60%;

- оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота відхиляється без права подальшого розгляду - менше 40%.

5.8. Виявлені у тексті твору запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами;
- індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, що досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела тощо;
- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;
- належним чином оформлені цитування;
- самоцитування - фрагменти тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших творах.

5.9. Після проведення перевірки письмової роботи на академічний плагіат складається відповідний висновок, який надається автору (авторам).

Висновок (довідка) надається автору (авторам) у письмовому вигляді через десять днів після реєстрації електронного варіанта письмової роботи та обов'язково додається до письмової роботи при її подачі до розгляду (захисту).

При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань (спеціальність), вид роботи (стаття, навчальний посібник, методична розробка, кваліфікаційна робота, навчальна робота тощо) та її унікальність.

6. ПОРЯДОК ПОДАННЯ АПЕЛЯЦІЇ ТА ЇЇ РОЗГЛЯД

6.1. У випадку незгоди з результатами перевірки автор (автори) роботи має (мають) право подати апеляцію. Апеляція подається на ім'я директора коледжу у триденний термін після оголошення результатів перевірки.

6.2. Після подання автором (авторами) апеляції за наказом директора коледжу створюється комісія для розгляду апеляції, яка повинна розглянути апеляційну заяву у семиденний термін після створення комісії. У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів.

При виникненні у членів комісії сумнівів щодо наявності академічного плагіату в творі - такі сумніви трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

6.3. Комісія з розслідування фактів академічного плагіату також може створюватися за наказом директора як з ініціативи співробітників коледжу, так і за заявами сторонніх осіб, а також за дорученням Міністерства освіти і науки України, відповідних державних установ.

6.4. При розгляді апеляцій на результати перевірки навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти до складу апеляційної комісії обов'язково залучається представник органу студентського самоврядування коледжу.

6.5. Про дату, місце та час проведення засідання апеляційної комісії заявника попереджають за допомогою наявних засобів зв'язку щонайменше за два робочі дні. Якщо заявник не з'явився на засідання комісії, то питання розглядається за його відсутності.

6.6. Результати засідання апеляційної комісії оформляються відповідним висновком, його підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник (якщо він був присутній на засіданні комісії). Заявник має право зазначити згоду або незгоду з висновками комісії та надати свої зауваження. Висновки апеляційної комісії щодо академічного плагіату (компіляцій) зберігаються у творах студентів.

6.7. Встановлення комісією фактів незадовільної оригінальності (низької унікальності) є підставою для:

- відмови у наданні дозволу (рекомендації) до опублікування матеріалів;
- відмови у допуску до захисту дипломного проекту, курсової роботи (проекту);
- відправки матеріалів на доопрацювання;
- видачі іншого варіанта завдання для навчальних та кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти;
- відхилення роботи, виконаного завдання без права подальшого розгляду.

6.8. Виявлення фактів плагіату у педагогічних, науково-педагогічних працівників коледжу може бути враховано при продовженні з ними дії контракту (трудового договору) та при визначенні результатів рейтингової оцінки діяльності педагогічних працівників.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення набуває чинності з дати його затвердження (введення в дію) наказом директора коледжу.

7.2. Всі зміни та доповнення до Положення розглядаються та приймаються на засіданні педагогічної ради та затверджуються (вводяться в дію) наказом директора коледжу.

7.3. Відповідальність та контроль за виконанням Положення несуть посадові особи коледжу відповідно до їх функціональних обов'язків.